

Operator Algebras: An introduction

18 October 2019

Aristides Katavolos

Let \mathcal{H} be a Hilbert space. The algebra of all bounded linear operators $T : \mathcal{H} \rightarrow \mathcal{H}$ is denoted $\mathcal{B}(\mathcal{H})$. It is complete under the norm

$$\|T\| = \sup\{\|Tx\| : x \in \mathfrak{b}_1(\mathcal{H})\}$$

Moreover, it has an *involution* $T \rightarrow T^*$ defined via

$$\langle T^*x, y \rangle = \langle x, Ty \rangle \quad \text{for all } x, y \in \mathcal{H}.$$

This satisfies

$$\|T^*T\| = \|T\|^2 \quad \text{the } C^* \text{ property.}$$

Definition

(a) A **Banach algebra** \mathcal{A} is a complex algebra equipped with a complete submultiplicative norm:

$$\|ab\| \leq \|a\| \|b\|.$$

(b) A **C*-algebra** \mathcal{A} is a Banach algebra equipped with an involution¹ $a \rightarrow a^*$ and a complete submultiplicative norm (i.e. $\|ab\| \leq \|a\| \|b\|$) satisfying the **C*-condition**

$$\|a^*a\| = \|a\|^2 \quad \text{for all } a \in \mathcal{A}.$$

A **morphism** $\phi : \mathcal{A} \rightarrow \mathcal{B}$ between C*-algebras is a linear map that preserves products and the involution.

Morphisms are automatically contractive, and 1-1 morphisms are isometric (algebra forces topology).

¹that is, a map on \mathcal{A} such that $(a + \lambda b)^* = a^* + \bar{\lambda} b^*$, $(ab)^* = b^* a^*$, $a^{**} = a$ for all $a, b \in \mathcal{A}$ and $\lambda \in \mathbb{C}$

Basic Examples

- \mathbb{C}
- $C(K)$: K compact Hausdorff, $f^*(t) = \overline{f(t)}$: abelian, unital.
- $C_0(X)$: X locally compact Hausdorff, $f^*(t) = \overline{f(t)}$: abelian, nonunital (iff X non-compact).

Gelfand - Naimark Theorem I

All abelian C^* -algebras can be represented as $C_0(X)$ for suitable X .

- $M_n(\mathbb{C})$: A^* = conjugate transpose, $\|A\| = \sup\{\|Ax\|_2 : x \in \ell^2(n), \|x\|_2 = 1\}$: non-abelian, unital.
- $\mathcal{B}(\mathcal{H})$: non-abelian, unital.

Gelfand - Naimark Theorem II

All C^* -algebras can be represented as closed selfadjoint subalgebras of $\mathcal{B}(\mathcal{H})$ for suitable \mathcal{H} .

Nonexamples:

- $A(\mathbb{D}) = \{f \in C(\overline{\mathbb{D}}) : f|_{\mathbb{D}} \text{ holomorphic}\}^2$
A closed subalgebra of the C^ -algebra $C(\overline{\mathbb{D}})$ but not a $*$ -subalgebra, because if $f \in A(\mathbb{D})$ then \bar{f} is not holomorphic unless it is constant: $A(\mathbb{D}) \cap A(\mathbb{D})^* = \mathbb{C}\mathbf{1}$: antisymmetric algebra.*
- $T_n = \{(a_{ij}) \in M_n(\mathbb{C}) : a_{ij} = 0 \text{ for } i > j\}$ (upper triangular matrices).
A closed subalgebra of the C^ -algebra $M_n(\mathbb{C})$ but not a $*$ -subalgebra. Here $T_n \cap T_n^* = D_n$, the diagonal matrices: a maximal abelian selfadjoint algebra (masa) in M_n .*
- $M_{00}(\mathbb{C})$: infinite matrices with finite support.
*To define norm (and operations), consider its elements as operators acting on $\ell^2(\mathbb{N})$ with its usual basis. This is a selfadjoint algebra, but not complete.
Its completion is \mathcal{K} , the set of compact operators on ℓ^2 : a non-unital, non-abelian C^* -algebra.*

² $\mathbb{D} = \{z \in \mathbb{C} : |z| < 1\}$.

Matrix algebras

- If \mathcal{A} is a C^* -algebra and $n \in \mathbb{N}$, the space $M_n(\mathcal{A})$ of all matrices $[a_{ij}]$ with entries $a_{ij} \in \mathcal{A}$ becomes a $*$ -algebra with product $[a_{ij}][b_{ij}] = [c_{ij}]$ where $c_{ij} = \sum_k a_{ik}b_{kj}$ and involution $[a_{ij}]^* = [d_{ij}]$ where $d_{ij} = d_{ji}^*$.

How to define a norm?

Special cases:

- Suppose \mathcal{A} is $C_0(X)$; then norm $M_n(C_0(X))$ by identifying it (as a $*$ -algebra) with $C_0(X, M_n)$, i.e. M_n -valued continuous functions on X vanishing at infinity.
- Suppose \mathcal{A} is a C^* -subalgebra of some $\mathcal{B}(\mathcal{H})$; then norm $M_n(\mathcal{A}) \subseteq M_n(\mathcal{B}(\mathcal{H}))$ by identifying $M_n(\mathcal{B}(\mathcal{H}))$ with $\mathcal{B}(\mathcal{H}^n)$.

General case: Use Gelfand - Naimark.

Παράδειγμα

Αναπαριστώ τον ℓ^∞ ως διαγώνιους τελεστές $H := \ell^2(\mathbb{Z}_+)$:

$$D(c) := \begin{bmatrix} c_0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & c_1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & c_2 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 0 & c_3 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix}, \quad c \in \ell^\infty,$$

και θεωρώ τον

$$S = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 1 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix}.$$

Ποιά είναι η [κλειστή] γραμμική θήκη ‘πολυωνύμων’
 $\sum_{k=0}^N S^k D(c_k)$;

Ημι-σταυρωτά γινόμενα (semicrossed products)

Έστω δυναμικό σύστημα (K, σ) όπου K συμπαγής Hausdorff και $\sigma : K \rightarrow K$ συνεχής συνάρτηση. Θέτω $\mathcal{C} := C(K)$ και για κάθε $x \in K$ αναπαριστώ στον $H_x := \ell^2(\mathbb{Z}_+)$:

$$\pi_x(f) = \text{diag}(f(\sigma^n(x))) = \begin{bmatrix} f(x) & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & f(x_1) & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & f(x_2) & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 0 & f(x_3) & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix},$$

(όπου $f \in \mathcal{C}$, $x_n = \sigma^n(x)$)

$$S_x = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 1 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix}.$$

Αθροίζω:

Ημι-σταυρωτά γινόμενα (semicrossed products)

$$\text{Ορίζω } \pi(f) := \bigoplus_{x \in K} \pi_x(f)$$

$$\mathcal{S} := \bigoplus_{x \in K} \mathcal{S}_x$$

$$\text{στον } \mathcal{H} := \bigoplus_{x \in K} \mathcal{H}_x.$$

Το ημι-σταυρωτό γινόμενο $\mathcal{C} \rtimes_{\sigma} \mathbb{Z}_+$ είναι η κλειστή υπάλγεβρα (όχι *-υπέγεβρα) της $\mathcal{B}(\mathcal{H})$ που παράγεται από τα $\{\pi(f) : f \in \mathcal{C}\} \cup \{\mathcal{S}\}$.

Ελέγχεται ότι ικανοποιείται η ‘covariance relation’

$$\pi(f)\mathcal{S} = \mathcal{S}\pi(f \circ \sigma)$$

(οπότε $\mathcal{S}\pi(f)\mathcal{S}\pi(g) = \mathcal{S}^2\pi(f \circ \sigma)\pi(g) = \mathcal{S}^2\pi((f \circ \sigma)g)$ κ.λπ.).

Έπεται ότι το $\mathcal{C} \rtimes_{\sigma} \mathbb{Z}_+$ είναι η κλειστή θήκη όλων των

‘πολυωνύμων’ $\sum_{n=0}^N \mathcal{S}^n \pi(f_n)$ με συντελεστές $\pi(f_n)$ από την \mathcal{C} .

Σταυρωτά γινόμενα (crossed products)

Αν σ ομοιομορφισμός μπορώ να βάλω κάθε $H_x := \ell^2(\mathbb{Z})$, και $\pi_x(f) = \text{diag}(f(\sigma^n(x)), n \in \mathbb{Z})$ και στη θέση του S_x το bilateral shift

$$\pi_x(f) = \begin{bmatrix} \ddots & & & & & & \\ & \ddots & & & & & \\ & & f(x_{-1}) & & & & \\ & & & \boxed{f(x)} & & & \\ & & & & f(x_1) & & \\ & & & & & \ddots & \\ & & & & & & \ddots \end{bmatrix} \quad S_x = \begin{bmatrix} \ddots & & & & & & \\ & \ddots & & & & & \\ & & 0 & & & & \\ & & 1 & \boxed{0} & & & \\ & & & 1 & 0 & & \\ & & & & 1 & \ddots & \\ & & & & & \ddots & \\ & & & & & & \ddots \end{bmatrix}.$$

Το σταυρωτό γινόμενο $\mathcal{C} \rtimes_{\sigma} \mathbb{Z}$ είναι η κλειστή $*$ -υπόαλγεβρα της $\mathcal{B}(H)$ που παράγεται από τα $\{\pi(f) : f \in \mathcal{C}\} \cup \{S\}$. Είναι η κλειστή θήκη όλων των 'τριγωνομετρικών πολυωνύμων' $\sum_{n=-N}^N S^n \pi(f_n)$ με συντελεστές $\pi(f_n)$ από την \mathcal{C} .

Ένα συγκεκριμένο παράδειγμα

Έστω $K = \mathbb{T} = \{e^{it} : t \in [0, 2\pi]\}$ και $\sigma(e^{it}) = \lambda e^{it} = e^{i\theta} e^{it}$ όπου $\theta/2\pi$ άρρητος. Θέτουμε $H_2 = L^2(\mathbb{T}, \mu)$ (μέτρο Lebesgue).

Η αναπαράσταση π παράγεται απ' την εικόνα του $\pi(\zeta)$ (όπου $\zeta(e^{it}) = e^{it}$). Αφού εφαρμόσουμε μετασχηματισμό Fourier $\mathcal{F} : H_2 \rightarrow H$, ο $\pi(\zeta)$ αποδεικνύεται ότι αντιστοιχεί στον unitary τελεστή $V = M_\zeta$, δηλαδή:

$$(V\xi)(z) = z\xi(z) \quad \xi \in H_2, z = e^{it} \in \mathbb{T}.$$

Επίσης ο τελεστής S αντιστοιχεί στον unitary τελεστή U που ορίζεται από

$$(U\xi)(z) = \xi(\bar{\lambda}z).$$

Οι τελεστές αυτοί ικανοποιούν την **covariance condition**

$$VU = \lambda UV$$

(\sim η σχέση Weyl της Κβαντομηχανικής).